

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm|| Maii Et Ivnii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258 - 10263

De S. Prospero Aquitanico episcopo Regiensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77393)

VITA S. PROSPERI A QVITANICI, EPISCO-
PI REGIENSIS, AVTHORE IOHANNE ANTO-
nio Flaminio Imolensi.

Iunij 25.
Cap. 1.

Matt. 19.

Res suas
pauperibus
clargitur.

EATVS Prosper Regiensis Episcopus, vir quidem mul-
tiplici doctrina & sanctitate insignis, ex qua vrbe quibus-
ve parentibus ortus fuerit, non satis compertum habemus.
Illud satis constat, Aquitanum fuisse: qui cum adhuc in pa-
tria esset, mira iecit futurę sanctitatis fundamenta, futurus
aliquando in Ecclesia Dei præfulgens longè lateq; lucr-
na. Cum autem sacrę scripturę assiduus ac diligens le-
ctor esset, ac frequenter Euangelistarum libros in manibus
haberet, diuinitus ei oblatu est locus ille, vbi Christus quę-
dam admonet, dicens: Si vis perfectus esse, vade, vende o-
mnia quę habes, & da pauperibus, & veni, sequere me. Igi-
tur diuini consilij non surdus aut segnissimus auditor, ad eam se ratus perfectionem vocari,
cœpit continuo, vt fidelis Domini sui dispensator bonorum, quę possidebat, inter pau-
peres Christi suas facultates distribuere: vt rerum terrenarum sarcina leuatus, expedi-
tus ac liber Christum se vocantem sequeretur, ac illi soli vacaret: seruis etiã & ancil-
lis libertate donatis, Romam se contulit, vt celebrem in toto orbe principum Aposto-
lorum ad eum videret. Romanam tunc Ecclesiam sanctissimam ac fundatissimam Ponti-
fex Leo primus administrabat: ad quem mox tanti viri aduentus fama est perlata: cu-
ius videndi miro desiderio tactus, non prius destitit, quàm illum in suum hospitium ar-
traxit. Quanta verò charitate illum susceperit, & quanto sit affectus gaudio, vbi se ta-
le esse natum hospitem vidit, dici nunquã posset: nec aliter quidem gauisus est, quàm
ex aduentu Pauli Petrum esse latatum legimus.

Cap. 2.

for. & Con-
stantinopo-
litana

Psal. 109.

Vir Regien-
sis Episcopus

Videbat enim inter cetera, quę suam latitiam cumulabant, magnum sibi tempore
maximè opportuno adiutorem à Deo missum, inualecente quotidie magis diuer-
sis in locis, præcipueque in Chalcedonensi vrbe, Nestoriana & Eutychniana hæresi,
quę vnã tantum in Christo naturam asserbat. Ad quam euertendam beatum Pro-
sperum cum multis alijs Romanę Ecclesię præfulgibus misit, qui secundum sanctio-
nem catholicę fidei, promulgatam in Synodo Nicena, sanctam Trinitatem asserue-
runt, & in Christo Deo vero, ante Luciferum ex patre genito, & homine simul in si-
ne seculorum de immaculata Virgine nato, duas esse naturas, certissimis approbatio-
nibus asserentes, antedictas hæreses sustulerunt, atque earum authores Eutychnem &
Nestorium iuxta chirographum, tunc ad Martianum Imperatorem missum vnã-
nimiter damnarunt. Cum autem, victus eiusdem Pontificis precibus aliquandiu i-
bidem commoratus esset, & missis ad diuersas ecclesias epistolis, multas hæreses con-
triuisset, Pontifex supernè admonitus, Regiensis ecclesię valdè reluctantem, quod se
tanto imparem oneri diceret, præfecit. Cælesti autem beatus Prosper victus imperio,
ad ecclesiam sibi creditam iter ingressus est. Ad quam dum tenderet, iam Episco-
pus illius senio confectus, & graui morbo correptus, diem suum obierat. Ingenti igitur
mœrore ob amissum antistitem optimum ciuitas affecta est. Tunc sacerdos qui-
dam, vitę admodum probatę & omnibus venerabilis, calidus admonitus, omnem il-
lam tristitiam depulit, asserens nouum aduentare antistitem, à Deo electum, & ab-
eius Vicario ad regendam Regiensis ecclesiam ab vrbe Roma missum, & mox adfu-
turum. Quibus auditis, populus & Clerus omnem mœrorem deposuit, & miro cum
desiderio illius aduentum præstolabantur. Quotidie autem magis vulgata de sancti-
tate noui præfulis fama crescebat. Vbi verò factus est vrbi vicinior, in occursum il-
lius tota ciuitas effusa est, & cum incredibili gaudio sanctum antistitem suum lætis ac
clamationibus suscepit. In episcopali deinde cathedra collocatus, vt iam populo suo
& commissio sibi gregi lucerna super candelabro esse inciperet, huiusmodi orationem
habuit:

Cap. 3.
Oratio eius
ad Regien-
ses.

Video, fratres charissimi, quantum meis imbecillibus humeris onus impositum sit.
Neque enim maior, quàm animarum, cura demandari cuiquam potest. Quod qui-
dem onus eo certè grauius est, quo qui regendi sunt, maiora & paucis concessa expe-
ctant. Iudicij enim eiusmodi & concitatis suę opinionibus, respondere difficilimum
est.

est. Videre videor, quid expectetis, & quid de me vobis polliceamini. Quare dandam mihi enixè operam intelligo, ne quid à me pratermittatur, quod ad verum animarum pastorem pertineat. Verum quia scio, quanto fiat leuior sarcina, quam plurium colla sustentant, mecum hoc, si liij, onus diuidite, & sanctum onus partimini. Quod erit facile, si vestra salutis, si mandatorum Dei memores, mutuam charitatem amplexabimini, de qua, velut de vberissimo fonte, mirificè virtutes emanabunt, scilicet, humilitas, proximi dilectio, pax certa & animorum concordia: quibus quidem bonis si non carebitis, sicut carere vos minimè decet, nusquam à vobis Christus aberit, & prosperè vobis omnia cedere videbitis. Hoc erit, quod modò dixi, quodq; in primis opto, mecum onus diuidere. faciliora enim sic mihi & leuiora fient omnia. Nihil enim tam durum ac tam laboriosum regèti est, quàm in peruersa hominum incidere ingenia: quæ quo longiùs à recti semita abièrint, hoc difficiliùs à facinoribus & improbitate sua retrahuntur. Subditorum virtutes ac vitia, aut suauem, aut duram faciunt regentis administrationem. Vos quidem dilectissimi, populus Dei & oues pascuæ illius estis. Quare si tales eritis, quales vos maximè futuros spero & opto, cessura vobis & mihi feliciter omnia, presentè Deo, minimè dubito. Ut autem tales esse possitis, Deum vobis in rebus omnibus proponite, illum in primis colite, illum ut æquissimum ditorum ac factorum omnium nostrorum iudicem reueremini, iustum retributorem, si recta sequamini: districtum iudicem, si mandatorum illius contemptores inueniemini. Hæc sunt, quæ in huius nostre curæ pastoralis primordijs vobis dicenda putauimus, quibus & benè currentes in cursu contineamus, & segniores, si qui sunt, ad eandem metam tãquam subditis calcaribus excitemus.

Hæc felicia fuere sanctæ administrationis illius initia, quibus qualè se populo suo pontificem præstiturus esset, & qualis commisso sibi gregi pastor futurus, sic factè declarauit. Sed & longè omnium opinionem superauit, & expectatione illa, quæ peccatoribus hominum statim infederat, quoridie maior apparuit. Nihil studiosius querebat, nihil procurabat attentius, quàm quomodò populum suum Deo maximè placentem efficeret. Idcirco crebris illum declamationibus, quibus nihil facundius aut efficacius dici poterat, ad rectam viuendi normam incitabat, & in via Domini continebat: quæ tametsi gratia & lepore admirabili ob innatam illi facundiam condiebatur, & sanctæ scripturæ testimonijs refertæ erant, & mirificè proderant: maiorem tamen vim & auctoritatem illis probatissimi eius mores & vitæ sanctitas adferebat. Nihil enim dicebat, quod opere ipse non impleteret, sciens parum vtilem esse doctrinam, quæ docetis vitam argueret. Erat illius pectus charitate ardens, mitis presentia, omnibus affabilis, temperata in delinquentes seueritas, ut magis illos corripieret charitas moueret, quàm verborum asperitas.

Quid referam, quantæ illi curæ egeni essent, qua pietate pupillos prosequeretur & viduas? Non sexus, non ordo, non ætas erat in ciuitate, cuius tanquam omnium pater curam non gereret: ac propterea frequenter populum in ecclesiâ vocabat, ac salutaribus documentis instruebat, & quod audiebatur ut opere cõplerent, diligenter procurabat. Oculos in oes, de eorum salute sollicitus, intentos habebat, super gregem suum incessanter inuigilans, ne qua de sanctæ gremio Ecclesiæ antiqui hostis fraude ouis exiret. Idcirco mirus erat indagator, ut quæ vita, qui mores multitudinis sibi commissa essent, non ignoraret. Seniores ecclesiæ suæ sacerdotes, imitatus Apostolum, ut patres reuerenter admonebat, iuniores instruebat ut fratres, anus ut matres, puellas ut sorores aut filias, incredibili studio in viam Domini dirigebat, rectum & verum agens animarum Episcopum. Ipse autem cauens cum Apostolo, ne, cum alijs prædicaret, reprobis efficeretur, exemplo magis quàm verbo prodesse suis, ac illorum animos confirmare studebat. Propterea vigilans, orationibus, ieiunijs ac multiplici maceratione carnem domabat, & parere spiritui cogebat. Magno etiam charitatis impulsu finitimarum urbium Episcopos tanquam collegas, crebro per epistolas hortabatur, ne dignitatis suæ, ne impositi sibi oneris obliuiscerentur. Quæ quidem omnia tantam illi apud oes, non solum suos, sed etiam alienos gratiam & amorem conciliarunt, ut non aliter ac omnium parentem, illum diligerent ac venerarentur. Talis ac tantus pascens duos & viginti annos Regiensem rexit ecclesiam, hoc est, ab anno aduentus Christi quadringentesimo quadragesimo quarto, usque ad annum quadringentesimum sexagesimum sextum. Floruit maximè sub Leone primo Pontifice Maximo, cui, sicut ostendimus, charissimus extitit. Vbi verò tempus aduenit, in quo tot virtutum ac meritorum suorum propositam sibi mercedem reciperet, in ægritudine incidit, quæ vitæ finis illi fuit. Igitur suos ad se conuocans filios, veluti iam præfagientes, quid mox futurum erat, & ingenti metu percussos ac flentes sic allocutus est:

Video

Mali subditi pastorum munus reddunt molestissimum.

Cap. 5.

Officium boni pastoris.

Docet opere & sermone.

Cap. 6.

Cura pastorum.

Perum.

1. Tim. 5.

1. Cor. 9.

Cap. 7.
Oratio eius
ad suos sub
vitæ finem.

Video, dilectissimi, quantum pectora vestra mœror occupauerit, quia mea vitæ finem aduentasse cernitis, nec miror: scio enim, quàm molestum sit amanti dissi-
gi, cum præsertim sic ab aspectibus inuicem separantur, vt visuri eos amplius nõ sint, quorum præsentia maximè delectentur. Vehemens istud desiderium vera charitas gignit: sed moderatè illud ferendum est, vbi credunt qui remanent, multo vtilius esse discedentibus proficisci, quàm hîc diutiùs esse. Sic mihi quidem contingit, qui cum A. postolo cupio dissolui, & esse cum Christo. Ea est meta, ad quam iam diù propero, & ad quam semper omnia mea contuli vota. Quare sic à vobis discessurus sum, vt multo magis in posterum sim vobiscum futurus. Neq; velim discessum hunc à vobis meum arbitremini, sed ad longè meliorem statum accessum, vbi multo melior vobis sim futurus, si in dilectione, ad quam vos semper hortatus sum, permãseritis, si mutue charitatis & mandatorum Dei eritis memores. Si enim putatis me potuisse vobis hucusque prodesse, qualem me futurum erga vos deinceps credere debetis, vbi inexhausti bonorum omnium thesaurum attigero: Igitur abstergite iam lachrymas, & flendi finem facite, & gaudendum magis hac in re vobis, quàm dolendum, existimate.

Cap. 8.
Feliciter ab-
it ad Domi-
num.

Hæc cum dixisset, & non solum sacerdotibus ac Leuitis, sed quam plurimis etiam de populo, qui frequentes aduenerat, benedixisset, oculos & manus in caelum sustulit. Tunc mirè facies illius exhilarata est atque resplenduit, & stupentibus qui aderant omnibus, & psalmis & hymnis egredientem animam comitantibus, felicem præsentem, vt creditum est, Deo ac sanctis eius Angelis spiritum tradidit. Quantum verò sui desiderium reliquerit, totius ciuitatis mœror ac luctus testatus est. Vbique suspiria, vbi que gemitus audiebantur, nec vllus erat lachrymis modus. Non enim aliter, quàm si domesticus vnicique luctus esset, dolebant & lamentabantur. ducta sunt deinde solenni apparatu, ac totius populi, omnium ætatum, ac omnium ordinum concursu, exequia: sepultusque est extra urbem in templo, quod in honorem beati Apollinaris ipse consecrauerat. Obijt aut septimo Calendas Iulij, hoc est, quinto ac vigesimo Iunii die, qui beati Iohannis Baptistæ natiuitatem subsequitur, anno ab aduentu Christi quadragesimo ac sexagesimo sexto, Hilario Pontifice Maximo Ecclesiæ regente, Leone verò Romanum tenente Imperium. Quam verò gratus Deo extiterit, & quem locum in Angelicis choris adeptus sit, mira ad illius sepulcrum prodigia continuo subsequuta declarauerunt: ad quod nullus, quacumq; detineretur aegritudine, frustra confugit. Claudii gressum impetrarunt, cæci visum: paralyticis confirmata sunt membra, ab obsessis corporibus dæmones fugati. Nemo verbis satis dignè consequi possit, quanto splendore diuinum pontificem suum Deus populis omnibus, ac in Ecclesiâ sua veluti caeleste quoddam iubar fulgere voluerit: vt se tanto felicem præfale ac patrono Regiensis ciuitas meritò dicere possit. Sed non tantus ad illius sepulcrum honor ac veneratio temporis longinquitate consenuit: sed ad hoc vsque tempus perdurat ac viget, nec vllius ad id piè accedentis diuina gratia fidem ac spem esse irritam finit.

Miracula ad
sepulcrum
eius.

De sacri corporis illius translatione.

Cap. 9.

Verum quia, sicuti ostendimus, extra urbis muros erat sepultus, & sauientibus Barbarorum bellis, quibus vexata diù fuerat Italia, frequentari ex more sepulcrum non poterat, ne tanti præfulis veneratio paulatim obsolesceret, diuina prouidentia, quæ in sanctis suis clarescere non desinit, miro quodam modo caue re voluit. Præerat ecclesiæ Regiensis vitæ ac morum, sanctitate venerabilis Episcopus, nomine Thomas: qui dignus beati Prosperi successor, ita gregem sibi commissum regebat, vt verbo & exemplo cunctis rectè viuendi norma esset. Hic vigilijs, orationibus, ieiunijs, elemosynis & cæteris, quæ Episcopale fastigium decent, assiduè erat intentus. Is dum ex more oraret in templo, subitus illum sopor inuasit: quiescenti beatus Prosper apparuit augusta specie, candida indutus stola, & venerabili canitie conspicuus: qui ei mandauit, vt paruam ecclesiam, quam diximus, in qua corpus suum parum decenter quiescebat, amplificaret, & in ea locum extrueret, vbi sua deinceps ossa decentius seruarentur, addens, ne differret mandatum exequi. Diuino monitu expegefactus Episcopus, sacerdotes statim suos & populum ad se vocauit, & quid sibi mandatum foret aperuit: & ne diuini præcepti parum diligens executor videri possit, opus continuo est aggressus. Extructa igitur aede, ac preparato magnificè loco in quem sacra transferrentur reliquia, conuocatis religiosorum omnium collegijs & populo, qui

Thomas Re-
giensis Epi-
scopus,
Eis. Prosper
apparuit.

DE S. PROSPERO AQUITANICO, EPISCOP.

qui frequens cōfluxit, sepulcrum vetus, in quo vsque ad Luitprandio Longobardorum regis Christianissimi tempora quieuerant, apertum est: de quo tanta diuini odoris fragrantia effusa est, vt nulla ei aromata vel opobalsami riuuli, si per eadem fluerent, comparari possent. Ita educta sacrae reliquiae cum ingenti omnium plausu atq; laetitia, manantibus vberim praenimio gaudio per ora cunctorum lachrymis, nouo sepulcro magno cum honore, cum psalmis & hymnis illatae sunt. Vbi mira quamplurima, antedictis non dissimilia, meritis sancti confessoris sui Deus cum omnium stupore operatus est. Nam ibi opem illius implorantes surdi, statim audire, muti loqui, caeci videre, claudi ambulare, paralytici confirmari coeperunt, & alij, quacunq; laborarent aegritudine, sanari. Quid memorem fugatos ab obsessis corporibus immundos spiritus, & alia, quae nimis longum esset, si omnia recensere vellem, omnia admiratio ne ac stupore miracula digna?

925
Odor sua-
uissimus è
sepulchro
S. Prosperi.

Alia mira-
cula ad trāf-
latas eius re-
liquias.

*Catalogum operum sancti viri, quem huius author historiae his subiungit, omni-
simus. Passim enim habetur apud diuersos.*

VITA S. ADALBERTI CONFESSORIS, ET LE-
VITAE, DISCIPULI S. VVILLIBORDI EPISCOPI, EDI-
ta à Cenobitis Medelocensibus circa annum salutis DCCCCXC. sed stylus
passim mutatus est. per F. Laur. Surium.

EGIMVS in Ecclesiasticis Historijs beatum Egbertum, Iunij 25.
caelesti afflatum desiderio, patriam, parentes, omnemque
frequentiā cognatā nobilitatis reliquisse, atq; studio pere-
grinationis & ardore vitae remotioris in Hyberniam se-
cessisse. Vbi cum praclaro virtutum profectu & haud ob-
scura vitae sanctimonia in multorum admirationem ve-
nisset, Deo id agente, multos sui sectatores effecit: certa-
timq; ad eum tam Angli quam Scoti confluebant, vtrò
se in eius disciplinam tradere cupientes. In ijs erat etiam
S. Adalbertus, qui tanquam apud generosior, arctioris vitae
instituta non segniter est complexus. Actiones enim suas
ad exempla pij praceptoris conformabat, & ceu mundum

Adalbertus
eius discipu-
lus, quem
fuisse filium
Dei ororum
gales, 6. cap.
vitae S. Svi-
berti. i. Mar-
tij.
Cap. 2.

animal, quicquid boni auditioe accepisset, animo ruminabat, & opere exercebat: nec
de sola scientia sibi inaniter applaudebat, nec animis tumescebat: sed eam perpetuò in
opus conferre magis magisque conuictebatur. Atq; ita per angustam mandatorum Dei
viam ingrediens, breui adeptus est caelestium virtutum latitudinem.

Porrò vir Domini Egbertus, quotidiana sanctitatis capiens incrementa, pro paruo
ducebat suae vnus saluti consulere: sed pro insita animo eius singulari benignitate,
summo opere appetebat prodesse plurimis, in primis autem sanctae praedicationis stu-
dio ad Christianam religionis complexum adducere homines ethnicissimi erroribus im-
plicatos. Audiens igitur Germania populos infidelitatis nexibus praeteris tenacius
irretitos, quippe qui ob ferocitatem suam Diuini verbi praedicationibus haecenus penè in-
accessi manerent, planè instituit ad eos commigrare, periculum facturus, num quos ex
illis, Christi cooperante gratia, ex filijs perditionis posset adoptionis & conciliationis
filios efficere. Cumq; in hanc cogitationem & curam totus incumberet, diuino ora-
culo, ne eam ad effectum perduceret, retardatus est. Itaq; vir sanctus, cum neq; velleret,
neq; posset diuinæ ordinationi reluctari, alios quosdam delegit, quos suo loco mitte-
ret, & sanctitatis meritis & eruditionis efficacia tanta rei idoneos. Et primò quidem
misit Vuigbertum, integerrimae conuersationis presbyterum: qui diu multumq; cum
obstinata barbarae gentis duritia colluctatus, cum videret non posse eam à sua perfidia
reuocari, infecto negotio est reuersus. Atqui vir prudentissimus non ignorans, de Dei
misericordia nunquam desperandum, alios subrogauit, qui illud praedicationis officium
explerent, Vuillibrordum Apostolicae gratiae presbyterum, eumque, de quo dixi, Vuillibror-
mus, clarissimum Christi confessorem Adalbertum: adiunctis ijs decem alijs, eodem
fidei calore feruentibus: ex quibus nonnulli post multiplices suscepti laboris agones,
martyrij palmam adepti sunt, alij in pontifices promoti, cum praclare illo munere
perfuncti essent, in pace quieuerunt.

Vuigbertus
presbyter.

Vuillibror-
dus presby-
ter.